

והמתכוין לכתוב ח"ו וכו'. כבר נתבאר במשנה: הכותב אות אחת בלחץ וכו'. שם במשנה הכוזבת למעלה: כתבן בשמי כותלי זוית או בשמי דפי פנקס והגין זה עם זה חייב. במשנה הכוזבת למעלה:

יב לקח גויל וכיוצא בו וכו'. בגמרא ח"ר אמי כתב אות אחת בסכריא וכו' כתיבה היא חלה שמחוסרת קריבה והקפו וכו' אף חק על שמי כותלי הבית על שמי דפי הפנקס ואין נהגין זה עם זה פטור וחירוהו הכס מחוסר מעשה דקריבה הכא לא מחוסר מעשה דקריבה. ונ"ל פירושו לדעת רבינו שאפי' כל האותיות הם בלחץ המגלות

אחת יכול לקרוב בלא קריבה שכרי הגויל וכיוצא בו דבר הנכרך הוא ואחת יכול לקרב האותיות שיחיו נהגות. ואפשר שזהו פי' הירושלמי שאמרו בחירון קושיא זו תפטר בסיד דק פי' שהמגלות הם מסיד דק ואדם יכול לכתוב ולקרב האותיות שבמגלותיהם יפה. כך נ"ל לפי לשון רבינו אבל רש"י ז"ל פירש כגון אות אחת על שפת לוח זו בסכריא וכו' אחת על שפת לוח זו בסכריא וכו' ואחת יכול לקרוב בלא במעשה עכ"ל. ולרבינו הלא בשם הראשונים יש ענין אחר בזה:

יג הכותב אות אחת וכו'. במשנה כתב אות אחת אחת נוטריקון ר"י בן בתירה מחייב והכמים פוטרים ע"כ: המגיה אות אחת כו'. בגמרא ח"י הגיה אות אחת חייב והקפו השתא כתב אות אחת פטור הגיה אות אחת חייב וחירוהו ח"ר ששה הב"ע כגון שנטלו לגנו של ח"ת ועשאו שמי זייני' רבא אמר כגון שנטלו לחנו של ד ועשאו ד ע"כ והביא רבינו אוקימתא דרב ששה:

יד הכותב בשמאלו או וכו'. כולם חכמים במשנה הכוזבת למעלה חוץ משמאלו שמכורא בגמרא (שם ק"ג) שהקפו על המגיה שממרה בין בימיו בין בשמאלו חייב כמכר למעלה. בשמאל לימיו מייחייב חלה אשמאלו אחת וכו' אין דרך כתיבה בך ותידין ר' ירמיה באתר שטו והקפו וחכו שמאל ידיה ימין דכ"ע ואשמאל לימיו חייב חייב לא לימיו חלה אמר אביי בשולט בשמי ידיו, ע"כ: אמר שכתב וכו'. כבר הזכרתי זה בסמוך: והשולט בשמי וכו'. גם זה זכר בסמוך: קמן אוחז וכו'. חוספתא: גדול אוחז בקולמוס וכו'. ג"ל בתוספתא:

טו אין הכותב חייב עד וכו'. משנה שם (ק"ד) כוזבת למעלה. ומ"ש רבינו ויכתוב על דבר שמתקיים מפורש בתוספתא זה הכלל כתב דבר של קיימא בדבר שאינו ש"ק או דבר שאינו ש"ק בדבר שהוא ש"ק פטור עד שיכתוב דבר של קיימא בדבר שהוא ש"ק ע"כ. וכבר כתבתי פרק ט' משנה שם (ק"ז) מוכח שכל מלאכת שבת צריכה דבר המתקיים: מ"ז הכותב על בשרו וכו'. משנה הכוזבת על בשרו חייב המסרט על בשרו ר"ל מחייב ור' יהושע פותר ע"כ. וידוע שר"ל ור' יהושע הלכה כר"י:

הקורע על העור וכו'. ירושלמי ותוספתא ובמקל נוסחי התוספתא: נמצא הפך מדברי רבינו שהקורע פטור והכרס חייב ועיקר הנוסחה הוא כדברי רבינו לחייב הקורע ולפטור הכרס ודברי הירושלמי:

המבעיר דיו ע"ג סקרא וכו'. פ' המביא חניין (דף י"ט) בגימין איתמר המבעיר

דיו ע"ג סקרא בשבת ר"י ור"ל דלמרי חייב שחיס אחת משום כותב ואחת משום מוחק דיו וסקרא ע"ג סקרא פטור סקרא ע"ג דיו אמרי לה חייב מוחק הוא ואמרי לה פטור מקלקל הוא ע"כ. ופסק רבינו בלישנא בתרא שלא לחייבו. ופירוש דיו ע"ג דיו וסקרא ע"ג סקרא כתב ע"ג כתב האזכר למעלה וכן מפורש בירושלמי ופשוט הוא:

יז רושם תולדת כותב וכו'. משנה בהבונה (שבת ק"ג) אמר ר' יוסי לא חייבו שתי אותיות חלה משום רושם שכן כותבין על קרשי המשכן לידע אי זהו בן זוגו. ופירש רבינו בפירושו המשנה שדעת ר"י היא שהרושם הוא אף בפני עצמו. וכתיבת שתי אותיות בלבד הוא משום רושם לפי שכן היו עושין במשכן. ואין הלכה כמותו חלה תולדת הכותב הוא והאריך בזה שם ורש"י ז"ל פירש פירוש חסר: המשרטט כדי לכתוב וכו'. בגמרא בכלל גדול (שם ע"ה) הזכרתי פרק ז'. והשיעור הוא שכל אלו הדברים הם מפני הכתיבה ושיעור אחד להם: חרשי העצים וכו'. וכן הגבילים וכו':

פ"ב א המבעיר כל שהוא חייב והוא שיהיה וכו'. בהאורג (שבת ק"ו) חני ר' אבהו קמי דר' יוחנן כל המקלקלין פטורין חוץ מחובל ומבעיר אמר חני לברא חובל ומבעיר אינה משנה ואם תמלא לומר משנה חובל צריך לכלבו מבעיר צריך לאפרו. וכו' אף חק וכולא סוגיא. ורבו הפירושים בסוגיא זו והעיקר שהדין שהזכיר רבינו בכלל אחת הוא שאע"פ שאין תועלת האפר כנגד קלקול הפנים חייב וזה נראה דעת הרמב"ן ז"ל. ובהשנות ח"א ואם הבעיר תחת חבשילו חייב שחיס ע"כ. ואפשר שכן הוא וכבר הזכיר רבינו פרק ט' שהטמן העצים תחת הקדרה חייב משום מצבל ומ"מ אין זה בכל שכו' ח"א"י יש בו שיעור כדי לבשל כנרנגרת מביאה קלה שכיון שמשום מצבל אנו מחייבין אותו ח"א בפהות משיעור הצביל: והמבעיר גדישו וכו'. כבר הזכרתי פרק ח' גבי חובל דעת רבינו ופעמו בזה ודעת החולקים עליו:

וכן

מגדל עוז

המבעיר דיו ע"ג סקרא עד ע"ג דיו פטור. פ"ב דגיתין: רושם תולדת כותב הוא עד משום כותב. סוף פסק הכנסה (דף ק"ד): וכן המוחק עד וחייב. פרק הבואל (דף קמ"ח): המשרטט עד סוף הס'. פ' כלל (דף ע"ט):

פ"ב המבעיר כל שכו' עד מקלקל. פ' המניח את הכד ופסק ר"א דאורג (דף ק"ז): כתב הראב"ד ז"ל אם הבעיר תחת. תבשילו מ"מ חייב שחיס עכ"ל: ואני אומר זה הדין ועיקרו פ' ר"א דאורג, ומה שחידש הראב"ד ז"ל שמענין לה מלאה נתן את האש כו' הכתוב פ"ע ופסק המביא כדי יין ונמי סברא הוא דמה לי צריך את האפר דאביקנא סוף פרק המביא ומה לי צריך לקדרה ח"א ר"מ ז"ל לא חייב ח"א הפסוקים בתלמוד ולכן קראו משנה תורה: והמבעיר גדישו עד יצרו הרע. זה הדין עיקרו כנ"ל (דף י"ד) גבי מחני' דיש חייב על מעשה כו' ועיקר העטם שנתן מפסק האורג:

הנהגות מיימוניות

[כ] א"ר אמי כתב אות אחת בסכריא וכו' חייב כו' ע"כ: [ל] כתב אות אחת נוטריקון כו' בחכמים ודלא כרביב"ב דמחייב ע"כ: [מ] בחכמים ודלא כר"א דמחייב חסמא: * [כתב השור ס' ש"י מותר לרשום בצפורן על הספר כמו שרושמיין לסימן שאין זה דבר מתקיים עכ"ל]: [ה] בפרק האורג חני רבי אבהו קמיה דר' יוחנן כל המקלקלין פטורין

דאורג, ומה שחידש הראב"ד ז"ל שמענין לה מלאה נתן את האש כו' הכתוב פ"ע ופסק המביא כדי יין ונמי סברא הוא דמה לי צריך את האפר דאביקנא סוף פרק המביא ומה לי צריך לקדרה ח"א ר"מ ז"ל לא חייב ח"א הפסוקים בתלמוד ולכן קראו משנה תורה: והמבעיר גדישו עד יצרו הרע. זה הדין עיקרו כנ"ל (דף י"ד) גבי מחני' דיש חייב על מעשה כו' ועיקר העטם שנתן מפסק האורג:

זמנים. הלכות שבת פרק יא יב

כסף משנה

כה 49

פ"ב א המבעיר כל שהוא חייב וכו'. כתב הרמ"ך כל זה לדעת ר"ש אבל לדעת ר"י הלא איננו צריך הכשרה גבי כח כהן וכיון שכן הכשרה הרי היא בכל המלאכות שאם הקלקול יותר (מהזיקין) [כ"ל מהבאחן] פטור וכו' ודלתי המבעיר קורה אחת משום האפר מקלקל ויש שמפרשים כפירושו ואין נראה דכריהם, עכ"ל:

המכבה

במגילה אחרת [כ] חייב. שבזמן שמקרבין נהגין זה עם זה ואינן מחוסרין מעשה לקריבתן: **יג** הכותב אות אחת אף על פי שקורים ממנה תיבה שלימה פטור. כיצד כגון שכתב מ [ל] והכל קורין אותה מעשר. או שכתבה במקום מנין שהרי היא כמו שכתב ארבעים הרי זה פטור. המגיה אות אחת ועשה אותה שתים כגון שחלק ג' החי"ת ונעשה שני זייני' חייב. וכן כל כיוצא בזה: **יד** הכותב כ"שמאלו או לאחר ידו ברגלו בפיו ובמרפקו פטור. אישר שכתב בימינו שהיא לו כשמאל כל אדם פטור. ואם כתב בשמאלו חייב. והשולט בשתי ידיו בשוה וכתב בין בימינו בין בשמאלו חייב. קמן אוחז בקולמוס וגדול אוחז בידו וכותב חייב. גדול אוחז בקולמוס וקמן אוחז בידו וכותב פטור: **טז** אין הכותב חייב עד שיכתוב בדבר הרושם ועומד כגון דיו ושחור וסקרא וקומום וקנקנתום וכיוצא בהם. ויכתוב על דבר שמתקיים הכתב עליו כגון עור וקלף ונייר ועץ וכיוצא בהם. אבל הכותב בדבר שאין רישומו עומד כגון משקין ומי פירות. או שכתב בדיו וכיוצא בו על עלי ירקות ועל כל דבר שאינו עומד פטור. אינו חייב עד שיכתוב בדבר העומד על דבר העומד. וכן אין המוחק חייב עד שימחק כתב העומד מעל דבר העומד: **טז** הכותב על בשרו חייב מפני שהוא עור אף על פי שחמימות בשרו מעברת הכתב לאחר זמן הרי זה דומה לכתב שנמחק. אבל המשרטט על בשרו צורת כתב [מ] פטור. הקורע על העור כתבנית כתב חייב משום כותב. הרושם על העור כתבנית כתב פטור. המעביר דיו על גבי סקרא חייב שתיים אחת משום כותב ואחת משום מוחק. העביר דיו על גבי דיו וסקרא על גבי סקרא או סקרא על גבי דיו פטור: **יז** * רושם תולדת כותב הוא. כיצד הרושם רשמים וצורות בכותל ובבשר וכיוצא בהן בדרך שהציירין רושמים הרי זה חייב משום כותב. וכן המוחק את הרשום לתקן הרי זה תולדת מוחק וחייב. המשרטט כדי לכתוב שתי אותיות תחת אותו שירטוט חייב. חרשי העצים שמעבירין חוט של סקרא על גבי הקורה כדי שינסור בשוה הרי זה תולדת משרטט. וכן הגבילים שעושים כן באבנים כדי שיפצל האבן בשוה. ואחד המשרטט בצבע או בלא צבע הרי זה חייב:

פרק שנים עשר

א המבעיר כל שהוא חייב. והוא שיהא צריך לאפר. אבל אם הבעיר דרך השחתה

[ה] פטור מפני שהוא מקלקל. והמבעיר גדישו או חבירו או השורף דירתו

חייב

א סמ"ג לאוין סה: ב טור סימן שט:

הם ורעבו ויזלזל ממנו מים בשעת ההיבש באם כדקאמר פרק כלל גדול דמרא רפי מעיקרא והדר קמית בנו אהונא אלא ברזל קשה הוא מתחלתו ועד סופו אלא ודאי דתולדת מבכיר הוא וחביב דמשמע פרק כירה בשמעתי דמיחם שנינו : עוד כתב הראב"ד ז"ל והמתחם את הברזל והמאפרו במים אינו מכבה אבל הוא מכה בפעם שגומר את חסומו מ"מ חייב עכ"ל : ואני אומר אין מביאים ראייה ממכבה למעטור ואינה חובה שיהיו שני הכרים בחיוב . וענין הליצוק שגומר חסומו כבר כתב למעלה של שווא נגזר מלאכה חייב משום מכה בפעם וגם זה הליצוק מפורש פרק כ"ב בשמעתי דמיחם דנ"ל : והמכבה כל שהוא חייב . פרק כלל גדול (ע"ס) : אהיה המכבה עד מכבה עד מדליקין (ד"ק) ופרק כירה : בבת הריבית ואם הוא מכבה וכו' דדבר שאין מתכוין אסור עכ"ל : ואני אומר להשיב דבר זה אפסי שאולי אכנס לפנים משורת הדין אבל המכבה לנחור דברי ר"ל ז"ל כל ענין ווענין דפני עלתו וטעמו וימנול ויסקנו קצוות הראב"ד ז"ל . וז"ל ר"מ ז"ל : אהר הכהבט את הכר . זה פשוט פרק כ"א גבי המכבה את הכר מפני שהוא מתירא פטור הא לאו הכי חייב ואחד המכבה גהלת של עץ כדמשמע פ' כירה בשמעתי דמיחם שנינו וטעמא משום גהלת של עץ דאסורא דאורייתא הוא וחביבי סקילה וכן פירש רש"י ז"ל אבל המכבה גהלת של מתכת פטור כדמשמע בהאיא שמעתא גופא וטעמא משום דלא שייך כיוו דאורייתא אלא כיווינו שחמין בלכד שכן בעלי מלאכה של שחמין עושין כן אבל גהלת של מתכת לא מייחבי ועדינן הוא להאכר בלחוד וכן פירש"י ז"ל והיינו לא שהביא ראב"ד ז"ל ממכבת וימא פרק אמר להם הממונה דליצוק דרבנן כו' והיינו נמי טעמא דשדו ביו"כ לנ"מ משום דקיל"ן דאין בזהו במקדש ודס אמרו וסם אמרו וסם אפילו דר' יהודה משום מאזן וכן פירשו ר"ל ז"ל הוקן ודכוותייהו בעלי ההוס' ז"ל וסם"ט נמי ניהא חסויין דפ' מילה גמרא ממני' דלא שחך שהביא ראב"ד ז"ל דגם ח"ל אין מבטלין את ההרצל במוכנת שלו ואין מתכוין בגהלתו לאשקטין וסם הניח ממקטין ופרקיין ז"ל כל כחן בגהלת של עץ וכן גהלת של מתכת כי בשל מתכת שהוא איסורא דאורייתא פטור משום כבוד יו"ט דכסיי איירי הכן כדמיתות וסם אמרו אבל בשל עץ דאיסור דאורייתא לא התייר : ולפיכך אין ממתקין ואם נתכוין לנצק חייב שכן לוטשי ברזל וכו' עד תולדת מכבה . זה מפורש בשמעתי דמיחם שנינו כי הליצוק אסור וחייב עליו משום גמר מלאכה דמכבה דיינו מכה בפעם וקרי יפה תולדה כי המלאכה היא הטובה שחמין כמ"ס ואם הכהבט את הפתילה בלכד כדאשקא פרק כ"א גמרא ממני' דהמקדש את הכר לערוקו מילתא דר' יהודה פוטרי בכלן חוץ מן הפתילה וכן לא לבד שחמין עליהן סקילה אבל שאר לא וכן פירש"י ז"ל שם וגם דקדק ענין בלשונו שחלה חיוב הליצוק שחמין שחם . אין נתכוין היה פטור וכלדאסוקא להדיא בהאיא שחמין ונזכרים פרק כל ההרצל דבכדן שאין מתכוין בכור לה כ"ס דשדו ופסקי רישא ולא ימות לא שייך בשל מתכת אלא בשל עץ דהא פירש"י דבשל מתכת אלא בשל עץ דהא פירש"י דבשל מתכת דרבנן אלא ואלא מייחבי עכ"ל סקילה וא"כ הכי שייך לימנרביה פסקי רישא ולא ימות גם מלאכה לא שייך בה כלל דהיא תולדה בלחוד היא כדכתיבנא ולא הויה מלאכה לא שחמין לגופא ולא שאז"ל במחר שאין מתכוין גם היא של מתכת וכן פירש"י ז"ל כיומא פרק אמר להם הממונה בהאיא שמעתא דעששיות דאמרי' הסם לא נכרבא אלא לר' ה"מ כלל החומר כלה כלומר בשאר איסורין שהן מן החומר כשהוא מתכוין ואלו ודאי כשאנו ממתקין צריך נמי קרא להסיר אבל כהא ליצוק במתקין אינו אלא מדרבנן העבר דאין מתכוין מותר אפי' לר' מפני ההמנה וגם ברחובותיו בעלי ההוס' פירשו קרוב לזה ומשום דלאין שבות במקדש כמ"ס ואע"פ שישו ושלשן הבהויא במקדש זכ עולה מדכריסם וגירסתם . הראיית לך דעתי ודי ור"ה ז"ל נתן טעם אחר לתלך בין גהלת של עץ לשל מתכת שאני וכתבו בסמוך בע"ה וילדבני כלה אין מקום להקשות על ר"מ ז"ל כי הכרים ר"ל האפס ז"ל בהלכות ואפי' כי השו"ר ז"ל וז"ל בעיקר כלה פלוגתא דההמנה בין דה כלם מורס דמותר לנכות גהלת של מתכת כהר"ל כלי שיוקו לה רבים . וזה היא מיימרא דהשואל בשמעתי דמיחם שחמין בשל מתכת ואסר בשל עץ מן הטעם שכתבתי בסמוך דבדרכנן סקלו מחדד הנוק שמענו להרחיקו ומיעיני ילישין בגמרא להעביר קוץ פחות מד"א כהר"ל כדי שלא יזוקו בה רבים . ור"ה ז"ל פירש בו טעם יפה לתלך בין גהלת של עץ לשל מתכת כיוו גהלת של מתכת בזמן שהיא חמה היא שחורה והכרוא אותה דומה שהיא זוננת לפי שאין בה ארמיותות בגהלת להטות וגמאלו בני אדם נווקין בו לפיכך מותר אבל גהלת של עץ אסר חסור ארמיותות נכנת בכר ואם ארמיותות של כל הכרוא אותה מתרחק ממנה ומכל פנים אין אדם נווק בה כי כשהורה כבר בכתב והסודמה מתרחקין ממנה לפיכך המכבה אותה חייב לפיכך היה אסור שחמין בגהלת של עץ ומדוקא ואם כרינא קוץ כהר"ל כו' עכ"ל ר"מ ז"ל : הנותן שמן לתוך הכר עד חייב משום מכבה . מוכבשת אפי' שווא פירש"י ז"ל גמ' ממני' דלא יסוב אחר שפונת ב' בינא :

כגד חייב משום מצעיר והמסחפק ממנו חייב משום מכבה ע"כ. וגרסה שחייב הכבוי הוא כרבי יוסי דדוקא :

ג דליקה שנפלה בשבת וכו'. גם זה כר' דדוקא דלי לר"ש פסור אבל אסור וכן מנאור בירושלמי פרק כל כבזי ופשוט הוא ופ' כ"ג אכחז שיש בזה כעין סיוע לפסוק

כר'. ומ"ש רבינו שאין אבוד ממון דוחה את השבת אלא אבוד נפשוה, ר"ל שאם היה שם אבוד נפשות שאל"ל להליך אלא על ידי כיבוי מכבין את הדליקה. ופשוט הוא שאין לך דבר עומד בפני פקוק נפש ומבואר פ' שני ופ' יו"ט שהל' אמרו מהו לבנות את הדליקה ביו"ט היכא דליקה סכנה נפשות לא חבשי לך דאפי' בשבת שרי כי חבשי לך היכא דליקה אבוד ממון וכו' ע"כ :

ד מותר לעשות מחילה וכו'. במשנה בכל כבזי (שבת ק"ב) ועשין מחילה בכל הכלים בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה ר' יוסי אומר כבלי חרס חדשים מלאים מים מפני שאין יכולין לקבל את האור ומתבקעין מאלוין ומכבין את הדליקה ואמרין בגמרא דרבנן כבזי גרס כיבוי מותר ור"י סבר גרס כבזי אסור וידוע שהלכה כרבנן : וכופין קערה ע"ג גר וכו'. (שם ק"ה) במשנה כופין קערה על הגר שלא יאחז האור בקורה ע"כ :

ה תיבה שידה ומגדל וגו'. במשנה (שם ק"ך) ר"ש בן גנס אומר פורסין עור של גדי ע"ג תיבה שידה ומגדל שאחז בהן האור מפני שהוא מחבר והלכה כמותו :

אבל לא אמרו חייב ובפרק אחר להם הממונה (יומא ל"ד) מפורש בהדיא דלירוף דרבנן הוא, עכ"ל :

ו מלית שאחז בה האור וכו'. כהן הרמ"ך רב אלפס לא הביא זה אפי' דלחיה כח"ק ופסק כח"ק משום דהוי פסיק רישיה וחזינא לאביי דקא לייס על כל פסיק רישיה כגון גר שאחזי הדלת וכגון הכיז דשוחת דלח כנגד המדורה וכיון שכן אסור לעשות מחילה בכלים שודלי מתבקעין דה"ל כלא יתן לחובו מים מפני שהוא מכבה ניוון האש א"כ הכי הוא מכבה ממנו לבסוף, ומימה למה החזיר זה וגר שעל גבי טבלא אפי' דהוי פסיק רישיה, עכ"ל :

השגת הראב"ד

*דליקה שנפלה וכו'. א"ל חייב אין כאן כר"ש משום דליתו לר"ך לפסח שלו :

שלא ימותו ויניחו האש תלהט ואפילו שורפת כל דירתו כולה : ד מותר לעשות מחיצה בכל הכלים בין מלאים

בין ריקנים כדי שלא תעבור הדליקה. אפילו כלי חרש חדשים [ג] מלאים מים עושין מהן מחיצה אף על פי שודאי מתבקעין ומכבים. שגם כיבוי מותר. וכופין קערה על גבי הגר בשביל שלא תאחז בקורה : ה תיבה שידה ומגדל שאחז בהן האור מביא עור גדי וכיוצא בו מדברים שאין האור מלהטת אותן ופורשו על הקצה שעדיין לא נשרף כדי שלא תעבור שם האש : ו מלית ישאחז בה האור פושטת ומתכסה בה ואם כבתה כבתה. וכן ספר תורה שאחז בו האור פושטת וקורא בו ואם כבה כבה. ונותן מים מן [ג] הצד שעדיין לא נתלה בו האור ואם כבתה כבתה. ישבח גר דלוק על גבי טבלא מנער את הטבלא והוא נופל ואם כבה [ז] כבה. אבל הניחו מבערב אף על פי שכבה יאסור למלטלו :

נכרי

א עור כו' שלד וע"ש ונש"ע, דמסיק רמ"א בשם גדולי הפוסקים הראשונים והאחרונים ז"ל שבזמן הזה שאנו שרויין בין העמים שמוחר לנכות דליקתם בשבת משום דיש בה סכנת נפשות והזריו הכי זה משונה, וכן נראה : ב עור כו' רעו והעמידו כחמ"מ : ג סמ"ג שם :

ו מלית שאחז וכו'. בגמרא ח"ר יהודה עליה שאחז בה האור מלית עליה שאחז בה האור פושטת ומתכסה בה ואם כבתה כבתה וכן ס"ח שאחז בו האור פושטת וקורא בו ואם כבה כבה. פירוש ואילו נתינת מים לא שרו בצרייתא ותיירו האור דלמך כר"ש. והקשו אימר דלמך מפני שהוא מחבר גרס כיבוי מי אמר ותיירו און מדקמי סיפא ר' יוסי אומר וכו' מכלל דח"ק שרי ע"כ. והנה דברי רבינו מנאוריים לפסוק כר' ור"ש ורבנן דסבזי גרס כיבוי מותר אבל בהלכות לא הביאו אלא בצרייתא והשמיטו הא דר"י. ופסקו כר"ש ודל"ל כר' יוסי. ויש חומה כיון שכן למה לא חבשו הא דרב יהודה ותיירו הראב"ד והרמב"ם ז"ל דהא דרב יהודה אינה הלכה לפי שהוא מדרמה מחילת מים ממנו למחילת כלים חדשים מלאים ואילו כן אלא אפי' רבנן ור"י אומרין מחילת מים ממנו והביאו ראיה לזה ממה ששינוי פרק כירה (שם מ"ו) מותנין כלי תחת הגר לקבל ניונות ולא יתן לחובו מים מפני שהוא מכבה ואמר' עלה בגמרא לימא חנן סתמא כר' יוסי דלמך גורס לכבוי אסור ודחו וחסגרא אימר דלמך בשבת ע"כ. מי אמר וכו' הכי נמי בשבת והא חזינא ולא יתן לחובו מים אפי' בע"ש אלא ח"ר אפי' חיימא רבן שאני הכא מפני שמקרב את כיבוי ע"כ. ופירשו הם שזה כיון שנותן מים להדיא אפי' רבן אסרי ומנאור רב יהודה ורב אשי חולקין וק"ל כר' אשי דהוא נחמד זכר דעתו ז"ל. והרשב"א ז"ל פסק כר' יהודה ופסק כר' אשי ואמר שאין חולקין לפי שפירוש מקרב את כבזי שח"ר אשי הוא שאם אהה מחירו לעשות כן בע"ש אחי למעבד אפי' בשבת ופעמים שעם נתינתו יפלו הניונות והוא משים הכלי ומכבה אותו. ח"כ דהכא אין שום דבר מפסיק בין הניונות והמים אלא האור והמים תחת הניונות ממנו אבל בעליה אין המים תחת האש כדי לכבותו כשיפול אלא מן הצד ואין האש נופלת לתוך המים להדיא ע"כ דבריו והאחרון נראה עיקר. ורבינו ז"ל פסק כר' וכתב פרק ה' דין לא יתן לחובו מים כלל כדעת הרשב"א ז"ל : שכתב גר וכו'. בכל כבזי (שם ק"כ) ח"ר גר ע"ג טבלא מנער את הטבלא והיא נופלת ואם כבתה כבתה אמרי דבי ר' ינאי לא שנו אלא בשוכה אבל במינה נעשה בסיס לדבר האסור ע"כ. ובבבב"א לז הביאו בגמרא תנא גר שאחזי וכו' לייס עליה רב וכבר הבאנו פרק חמישי. וכבר הקשו המפרשים היאך החירו לעבר הטבלא והלא הכרח הוא שישפך השמן והמחבר השמן חייב משום מכבה כנזכר למעלה ואע"פ שאינו מחבין פסיק רישיה ולא ימות הוא. ויש מי שחירץ שכל שאינו נהנה מלחמה מלאכה אפי' פסיק רישיה כל שאינו מחבין מותר וכדעת בעל הערוך שהזכרתי פ"א. ויש מי שחירץ הכא בנר של שעה וכיוצא בו ושי חירוצים אלו בהשגות והאחרון עיקר. ועוד כתב בהשגות ח"א דהא כבוד הרב יהא במקומו מונח דלא אחמר לייס עליה רב אלא אלא אחר שאחזי הדלת פותח ונועל כדרכו ואם כבה כבה ע"כ. ונראה שר"ל כבוד הרב אלפסי ז"ל וחדמנה לו נוסחת הלכות שלא הביאו זאת דבר ש"ג טבלא או שדמאזה מהלכה אבל בנפשיי ההלכות שלו מפורשת היא כלשון הגמרא :

נכרי

לחם משנה

הוא מדאורייתא מלל אוקומה אלא כר"ש כדפירשתי. אבל קשה לזה שביומא (דף ל"ד) כשחירץ אביי ואמר אין שבות במקדש אחלי לא קאמר דאפי' שבות ליכא דר"י מודה בזה הצירוף. עוד כתב ואפילו למאן דסבר וכו' מפני שאפשר שלא הגיע לצירוף ואינו בהכרח גמור וכו' משמע דכוננו לתת טעם למה לא הוי כפסיק רישיה דהוא אסור אפי' לר"ש וכזה שאינו בהכרח גמור שצירוף וכו' וקשה דהרי הוא עמלו כזה למטה בלשון המכבה את הגחלת דבענין צירוף כל שאינו מחבין מותר וח"ל דהוי פסיק רישיה ואפילו ר"י מודה בזה מהטעם שכתב שם ע"ש שיש מקום עיון להבין דבריו כמו שאנו עתידים לבאר בעז"ה ועוד קשה במ"ש דעת רבינו כדעת הרמב"ם ומחלק בין ההיא דעשיות לך דגחלת דהסא לרובו מדרבנן משום שהן מחממות הרבה וכלן בגחלת צירופו דאורייתא דלפי פירושנו שפירש בדברי רבינו דצירוף דבר שאין מחבין מותר אפילו לר"י אחלי לא חירצו שם בגמרא ביומא כההיא דעשיות דצירוף כמו ההוא דבר שאינו מחבין מותר לגמרי אפי' דכ"ע דאפילו ר"י מודה בזה כמ"ש הוא ז"ל ג"כ בההיא דפרק כירה שהקשו והלא מנאור קשה אחלי לא חירצו כן לפי סברתו דלמך דבענין צירוף כל שאינו מחבין מותר לכ"ע והוא מנאי לאוקומי אפי' כר"י. ולכל זה יש לתרץ ולומר דכוננו חילוק שכתב ה"ה למטה בענין הגחלת כך הוא דבענין צירוף הגחלת אין לומר פסיק רישיה והטעם דמלאכה הצירוף אינה במשכן וכל מלאכות ממשכן ילפינן להו וכיון דאינה במשכן אף ל"ל למינף לה בשום מקום. אבל רבינו כתב דיש ללמוד מפני שכן עושים לנפשי הכבדל שכתבנוהם לעשות כלי חתלה מהממים הבדל ואח"כ מנאורין אורח צמים וכיון דהלוטשים שכוונתם לעשות כלי עושים כן הויא מלאכה ג"כ ואין לנו לומר שהיא מלאכה אלא מפני שעושה אותה הלוטש דמכוין לעשות את הכלי. ח"כ כיון דהטעם במלאכה הואת מפני הכוונה האחרונה שהיא לעשות הכלי, כשאין כוונה לך אין ראוי שתקרא מלאכה ואינו חייב כיון שאינה מפורשת במשכן ונחבטל הטעם אשר בעבורו

מגדל עז

דליקה שנפלה עד שניתחו עליו. הכל פרק כל כבזי הקדש (דף ק"ז) :

הנהגות מיימוניות

[ג] כרבנן ודלא כר' יוסי דאמר גרס כבזי אסור ואומר בכלים חדשים וכן פסק ס"ה ע"כ :

[א] כרב יהודה אומר רב ומיקי לר' כה"ש בן גנס ע"ש וכן ספר התרומה וכן יכול ליתן משקין פביב הגר שנפל אך לא מים משום ליבון כדלקמן בפ"ב בהל' י"ח ע"כ : [ד] וכן פסקו רבותינו מצרפת ודלא כירושלמי דכירה דאמר שקרוב זה לידי חיוב חטאת עיין בס"ה כו' ע"כ :

סוף פרק כירה הנח לנר ושמן ופתילה הואיל ונעשו בסיים לרבר האסור מ' שהכלי
הנזר דכולו מוקצה בעלמא הכי שרין וכיון דמן הצד שרי אי שקיל לנכרי לגר באיסורא
אין לחוש לכך אבל ודאי אסור שידליקנה נכרי לצורך ישראל שהרי דבר זה אין ישראל
ומ"מ אין להקל כ"כ בענין והמחמיר תע"ב ע"כ מצאתי. ושמעתי שכתב הר' שמואל מב
הנר להאיר לעצמה והיו גם הם משתמשים לאורו ע"כ [1] ו[2] לעומתי שאר איסורא כדאמ
ע"כ [1] [2] דקם רבא בשיטת כותיה ודלא

המעביר חזן עד מראשו חייב. במקבת עירובין פ' נחרא (דף ז"ט): מותר אדם עד זה. מקבת עירובין פ' מי שכולאבו (דף ז"א): לפיכך מותר עד ד"א שלו. פ' סמואל ספילין (דף ז"ב):

הוואיל ויז וכו' עד סוף הפרק. פרק מי שהוציאם. וסודור דכריו במקלם אמנם לר"ד אהם לרעת כי פירוש האלכסון הוא הוא כשרש"י והלכ"ל ור"מ ור"מ מקו"י ז"ל. אמנם רשב"א ז"ל פירש הכלכל בניין אחר וכבר הוא חקוק בשיטתו :
פ"ג אין המוציא עד כדך המוציא. פ"ק דבבא (דף ד') : וכן מי עד מקום ד'. פרק בתרא דמס' עירובין (דף ז"ח ט"ט) : מי שהיה עומד עד פטור. ס' בתרא דמס' עירובין (דף ט"ט) ופ"ק דמס' שבת (דף ה') : היה עומד בכחה עד ולא עקר פטור. פ"ק דמס' שבת, וסוף דיני מוציא עד' : המצוי (דף ז"ח ט"ט) :